

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker

Uitnodiging

Waarom dit bevolkingsonderzoek?

Elk jaar krijgen ongeveer 800 mensen baarmoederhalskanker. Jaarlijks overlijden 200 mensen aan deze ziekte. Baarmoederhalskanker komt het meest voor bij vrouwen tussen de 30 en 60 jaar. Daarom nodigen we hen uit voor dit bevolkingsonderzoek.

Met dit bevolkingsonderzoek kijken we of iemand risico heeft op baarmoederhalskanker. Door er vroeg bij te zijn kan baarmoederhalskanker voorkomen worden. Deelnemers aan het bevolkingsonderzoek hebben minder kans op baarmoederhalskanker.

Heeft u als tiener de HPV-vaccinatie gehad?

Dan is het nog steeds belangrijk om nu mee te doen aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.

De HPV-vaccinatie beschermt tegen de twee typen HPV die het vaakst baarmoederhalskanker veroorzaken. Met de HPV-vaccinatie bent u dus beter beschermd tegen baarmoederhalskanker. Maar het is geen 100% bescherming. Daarom ontvangt u nu een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek.

Meer informatie over HPV-vaccinatie en het bevolkingsonderzoek? Kijk op www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl of scan de QR code.

Waarom deze folder?

In deze folder vindt u informatie over het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Met deze informatie kunt u kiezen of u wel of niet meedoet.

Hoe ontstaat baarmoederhalskanker?

Baarmoederhalskanker komt door een langdurige besmetting met een virus: het humaan papillomavirus (HPV).

HPV komt veel voor. Bijna alle mannen en vrouwen hebben een keer HPV in hun leven. Bijna altijd ruimt het lichaam het virus zelf op. Soms lukt dit niet. Bijvoorbeeld bij een verminderde weerstand. Een verminderde weerstand kan onder andere komen door gebruik van bepaalde medicijnen en roken.

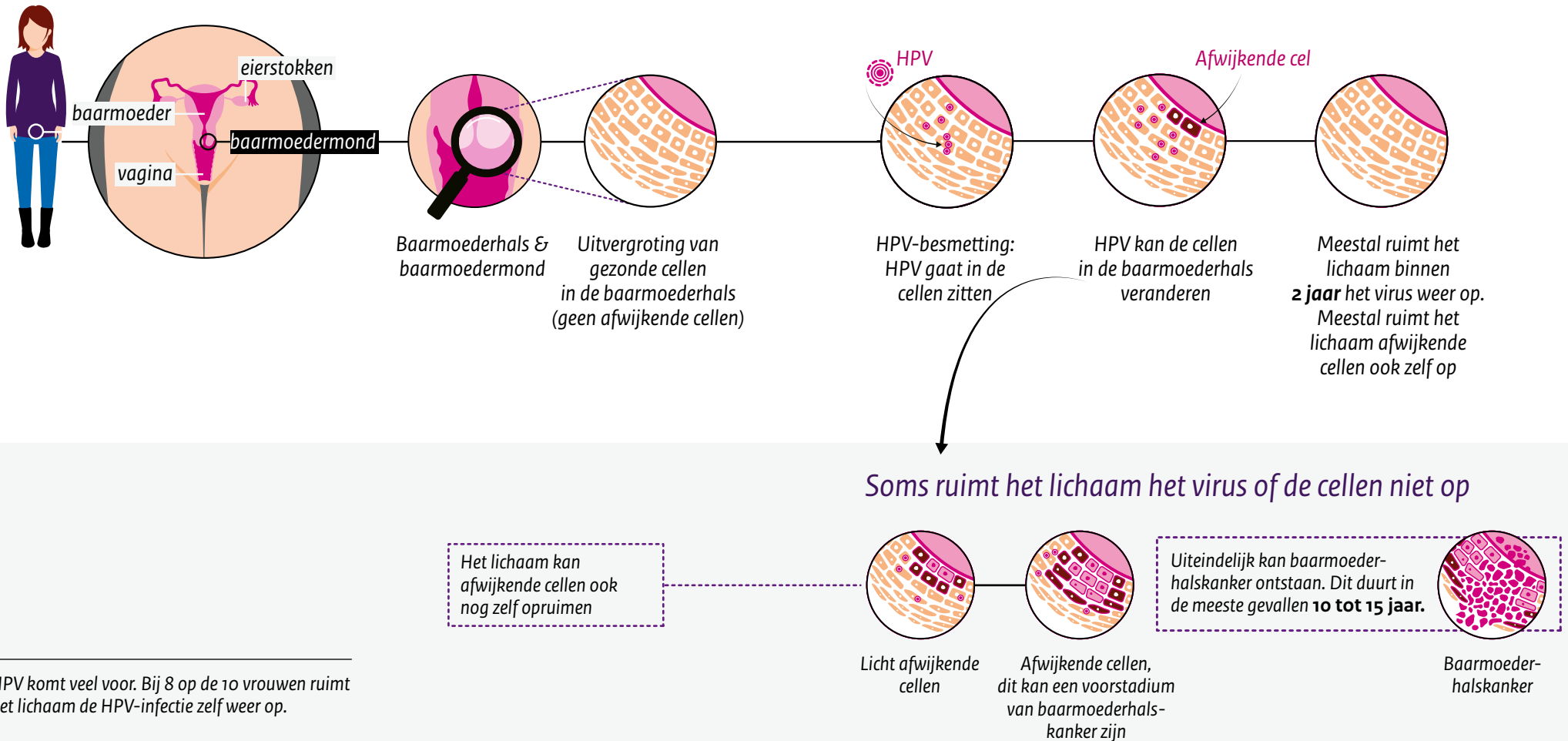
Als het lichaam het virus niet opruimt, kunnen de cellen in de baarmoederhals veranderen. Afwijkende cellen kunnen veranderen in een voorstadium van baarmoederhalskanker. Dit is nog geen kanker en is goed te behandelen. Door te behandelen, wordt voorkomen dat kanker ontstaat.

Een voorstadium verandert soms in baarmoederhalskanker. Dit gaat heel langzaam. Het duurt in de meeste gevallen 10 tot 15 jaar.

- *Ongeveer 8 op de 10 mensen hebben een keer HPV in hun leven.*
- *Het virus wordt vooral doorgegeven bij seksueel contact.*
- *Als u HPV heeft, is de kans op baarmoederhalskanker nog steeds klein.*

HPV-infectie en het ontstaan van baarmoederhalskanker

Meestal ruimt het lichaam het virus zelf op

HPV komt veel voor. Bij 8 op de 10 vrouwen ruimt het lichaam de HPV-infectie zelf weer op.

Hoe gaat het onderzoek?

Uitstrijkje

U maakt zelf een afspraak voor een uitstrijkje bij de huisartsenpraktijk.

Meestal doet een vrouwelijke doktersassistent het onderzoek. Zij stelt u eerst een paar vragen. Daarna doet u uw onderkleding uit, uw bovenkleding mag u aanhouden. De doktersassistent onderzoekt u met een speciaal instrument: de eendenbek. Deze doet zij voorzichtig in uw vagina. Met een borsteltje haalt ze wat cellen van de baarmoederhals. Deze doet ze in een potje dat zij opstuurt naar het laboratorium. De afspraak duurt ongeveer 10 minuten.

In het laboratorium wordt het uitstrijkje onderzocht op HPV. Als dit virus aanwezig is, kijken ze ook meteen of er afwijkende cellen in het uitstrijkje zitten. Na deze beoordeling weten we of een controle-uitstrijkje bij de huisartspraktijk of verder onderzoek bij de gynaecoloog nodig is.

Vindt u het onderzoek vervelend? Vertel dit als u het uitstrijkje laat maken. Dan houdt uw huisarts of doktersassistent hier rekening mee.

Zelfafnameset

Wilt u liever thuis meedoen met het bevolkingsonderzoek? Dan kunt u een zelfafnameset aanvragen via Mijn Bevolkingsonderzoek op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl. U kunt ook bellen of mailen met Bevolkingsonderzoek Nederland. Met de zelfafnameset neemt u zelf thuis eenvoudig vaginaal materiaal af. Dit stuurt u naar het laboratorium waar het onderzocht wordt op HPV. Als in de zelfafnameset HPV wordt gevonden, moet u nog wel een uitstrijkje laten maken bij de huisartspraktijk. Alleen met een uitstrijkje kunnen we uw cellen beoordelen. Kijk voor meer informatie over de zelfafnameset op www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl.

Wanneer ontvangt u een uitnodiging?

Als u tussen de 30 en 60 jaar bent, ontvangt u elke 5 jaar automatisch een uitnodiging voor het gratis bevolkingsonderzoek.

Bent u 40 of 50 jaar en komt uit het onderzoek dat u geen HPV heeft? Dan ontvangt u pas 10 jaar later weer een nieuwe uitnodiging. Als u geen HPV heeft is de kans dat u binnen 10 jaar baarmoederhalskanker krijgt heel klein. Zo klein dat het voldoende is om over 10 jaar weer mee te doen.

Hoe meedoen?

- U maakt zelf een afspraak voor een uitstrijkje bij de huisartsenpraktijk.
- Laat het uitstrijkje maken op een dag dat u niet ongesteld bent.
- Een volle blaas of darm kan een vervelend gevoel geven bij het maken van het uitstrijkje. Daarom is het verstandig van tevoren naar de wc te gaan.
- U kunt ook een zelfafnameset aanvragen.

Niet of later meedoen

We adviseren u om niet mee te doen als u zwanger of net bevallen bent. Vanaf 6 weken na de bevalling kunt u weer meedoen. Er zijn ook andere medische redenen om (nog) niet mee te doen. Bijvoorbeeld wanneer uw baarmoederhals is verwijderd. Bij twijfel, overleg dan met uw huisarts.

Later meedoen of afmelden? Geef dit dan door aan Bevolkingsonderzoek Nederland. Het telefoonnummer en e-mailadres vindt u in de uitnodigingsbrief.

In de meeste praktijken maakt een vrouwelijke doktersassistente of huisarts het uitstrijkje. Kan dit niet bij uw huisartspraktijk en wilt u dit wel graag? Of geeft u de voorkeur aan een andere praktijk? Neem dan zelf contact op met een andere huisartspraktijk. Heeft u hier vragen over? Bel dan met de informatielijn. Het telefoonnummer vindt u op de uitnodigingsbrief.

Hoe gaat het uitstrijkje?

1 DE BRIEF

U ontvangt thuis een brief en maakt zelf een afspraak voor een uitstrijkje bij de huisartspraktijk.

- ☑ *Neem de brief mee naar de afspraak. De stickers zijn nodig voor het onderzoek.*
- 🕒 *De afspraak duurt ongeveer 10 minuten.*

2 DOKTERSASSISTENT

Meestal doet de doktersassistent het onderzoek. Zij stelt u eerst een paar vragen.

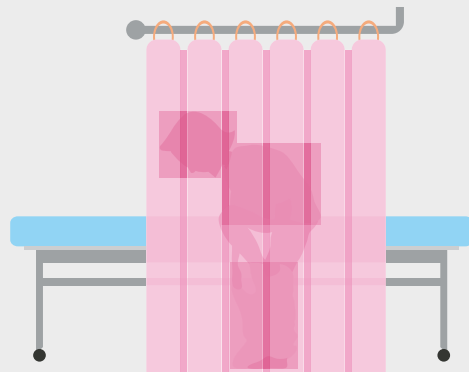
Vertel het als u tegen het onderzoek op ziet.

8

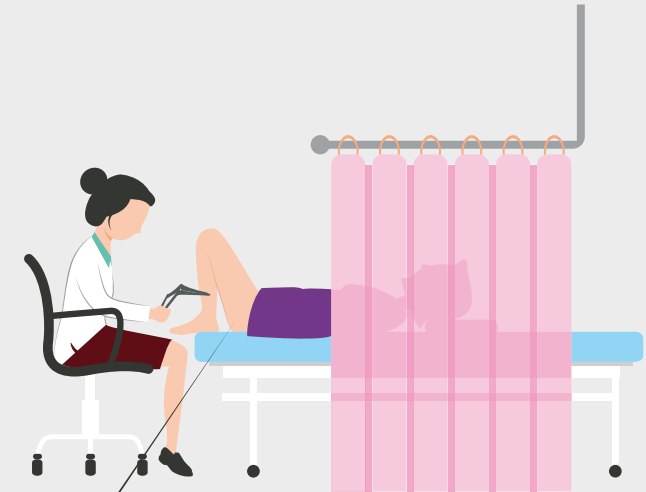
3 UITKLEDEN

U doet uw onderkleding uit. Uw bovenkleding mag u aanhouden.

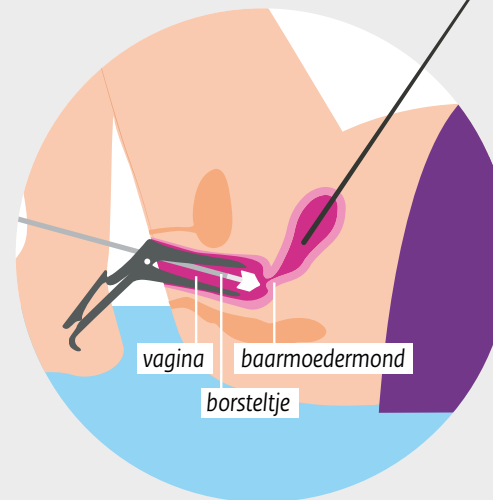

4 HET UITSTRIJKJE

De doktersassistent onderzoekt u met een speciaal instrument: de eendenbek.

De doktersassistent neemt met een borsteltje wat baarmoederslijmvlies van de baarmoederhals af.

5 KLAAR

U kunt zich weer aankleden, het onderzoek is klaar.

- ☑ *U ontvangt binnen 4 weken de uitslagbrief.*

9

Ga met klachten naar uw huisarts

De uitslag van het bevolkingsonderzoek is niet 100% zeker. Daardoor is er altijd een kans dat HPV of afwijkende cellen niet worden ontdekt.

Heeft u een van de volgende klachten?

- bloedingen vlak na seks;
- bloedingen na de overgang, bijvoorbeeld als u al meer dan een jaar niet ongesteld bent geweest;
- bloedingen tussen twee menstruatieperiodes in;
- ongewone afscheiding uit uw vagina.

Neem dan contact op met uw huisarts. De huisarts kan samen met u bepalen welk onderzoek voor u het meest geschikt is.

Zelf beslissen

Net als ieder medisch onderzoek heeft ook het bevolkingsonderzoek voordelen en nadelen. De overheid biedt dit bevolkingsonderzoek aan omdat de voordelen groter zijn dan de nadelen. Dit kan voor u persoonlijk anders zijn.

U beslist zelf of u meedoet. Door het bevolkingsonderzoek worden vooral voorstadiën van kanker opgespoord. Een behandeling van een voorstadium voorkomt dat baarmoederhalskanker ontstaat. Dat is een voordeel.

Het bevolkingsonderzoek heeft ook nadelen. Een voorstadium wordt voor de zekerheid bijna altijd behandeld. Terwijl het soms ook vanzelf over kan gaan. Een behandeling was dan niet nodig geweest.

Wat kost het onderzoek?

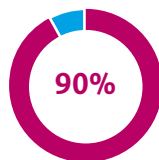
Het uitstrijkje voor het bevolkingsonderzoek bij de huisartspraktijk is gratis voor u. De zelfafnameset is ook gratis. De overheid betaalt het onderzoek. Een uitstrijkje of vervolgonderzoek bij de gynaecoloog horen niet bij het bevolkingsonderzoek. De kosten hiervan vallen onder uw zorgverzekering. Het kan zijn dat u de kosten of een deel ervan zelf moet betalen. Dit hangt ervan af hoe hoog uw eigen risico is en hoeveel u hiervan heeft gebruikt. Neem voor vragen hierover contact op met uw zorgverzekeraar.

Wat kan de uitslag zijn?

Binnen 4 weken na het onderzoek ontvangt u een brief met de uitslag. U kunt de volgende uitslagen krijgen:

Geen verder onderzoek nodig

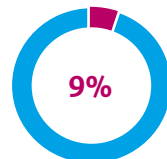
U heeft geen HPV. Verder onderzoek is niet nodig. Bij de volgende uitnodigingsronde kunt u weer meedoen met het bevolkingsonderzoek.

90 van de 100 deelnemers krijgen deze uitslag.

Er is een controle-uitstrijkje nodig bij de huisartspraktijk

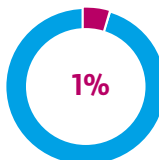
Een nieuw uitstrijkje over 12 maanden is belangrijk. Dan kunnen we uw cellen weer controleren. U krijgt hiervoor automatisch een uitnodiging van Bevolkingsonderzoek Nederland.

9 van de 100 deelnemers krijgen deze uitslag.

Er is verder onderzoek nodig bij de gynaecoloog

De huisarts verwijst u naar de gynaecoloog. Die doet verder onderzoek en kijkt of behandeling nodig is.

1 van de 100 deelnemers krijgt deze uitslag.

Wilt u meer informatie over de mogelijke uitslagen?
Kijk op www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl.

Privacy

Om het bevolkingsonderzoek uit te voeren moeten we uw gegevens verwerken. Wij houden ons daarbij aan de privacywetgeving. We hebben uw naam, adres en geboortedatum van de gemeente gekregen om u te kunnen uitnodigen. We verwerken uw gegevens ook voor het onderzoek en de uitslag. De resultaten uit uw onderzoek kunnen helpen het bevolkingsonderzoek te verbeteren. De resultaten van alle deelnemers bij elkaar geven veel informatie. We wisselen daarom ook gegevens uit met onderzoeks- en zorginstellingen. In het privacyreglement staat wat er met uw gegevens gebeurt.

Wat gebeurt er met de rest van het lichaamsmateriaal?

Na het testen blijft er lichaamsmateriaal over. We bewaren het enkele maanden en gebruiken dit om de kwaliteit van het bevolkingsonderzoek te bewaken en te verbeteren. Daarna wordt het materiaal vernietigd of gecodeerd voor wetenschappelijk onderzoek naar gynaecologische kanker. Bij wetenschappelijk onderzoek zorgen we ervoor dat de onderzoeker niet weet van wie de gegevens of het lichaamsmateriaal afkomstig zijn.

Bezwaar

Wilt u niet dat uw gegevens en/of lichaamsmateriaal na het uitvoeren van het bevolkingsonderzoek worden gebruikt voor kwaliteitsonderzoek of wetenschappelijk onderzoek? Maak dan bezwaar via Bevolkingsonderzoek Nederland. Het is belangrijk om dit te doen vóór u meedoet aan het bevolkingsonderzoek. De contactgegevens vindt u in de brief bij deze folder. Kijk voor meer informatie over privacy, het privacyreglement en bezwaar op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/privacy.

**‘Ja,
ik doe
mee.’**

Daniëlle (53) ‘Ik aarzel niet om mee te doen. Nooit eigenlijk. Ook voordat ik afwijkende cellen had deed ik mee aan het onderzoek. Je hebt maar één leven. Eén lichaam. Ik vind dat je daar goed voor moet zorgen.’

**‘Ik twijfel
om mee
te doen.’**

Lisa (31) ‘De uitnodiging ligt al een jaar op mijn bureau. Het is een voorrecht, maar iets houdt me tegen. Misschien angst dat er iets mis is? Dat het onderzoek me niet fijn lijkt telt ook mee. Ik moet echt die drempel over.’

**‘Ja,
ik doe
mee.’**

Annerieke (37) ‘Een afspraak schoof ik steeds voor me uit. Ook gaf ik het na mijn zwangerschap geen prioriteit. Ik had er gewoon eerder tijd voor moeten maken. De uitslag was goed. Dat is dan toch fijn om te weten.’

**‘Nee,
ik doe
niet mee.’**

Judith (46 jaar) ‘Ik heb nog nooit mee-gedaan. In het begin omdat ik opzag tegen het uitstrijkje. Nu doe ik niet mee omdat ik mijn kans op HPV heel laag inschat.’

Meer informatie

De informatie uit deze folder kunt u gebruiken om een keuze te maken over deelname. Meer informatie over de voor- en nadelen, HPV, baarmoederhalskanker en het onderzoek vindt u op www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl.

Heeft u vragen, tips of klachten over het bevolkingsonderzoek?

Bevolkingsonderzoek Nederland voert het bevolkingsonderzoek uit in opdracht van de overheid.

Heeft u vragen, tips of klachten over het onderzoek? Neem dan contact op met Bevolkingsonderzoek Nederland. De contactgegevens vindt u in de uitnodigingsbrief en op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl.

De cijfers in deze folder zijn gebaseerd op het bevolkingsonderzoek in voorgaande jaren en studies.

bevolkingsonderzoek

Een bevolkingsonderzoek is een gratis medisch onderzoek om een ziekte vroeg op te sporen. De overheid biedt drie bevolkingsonderzoeken naar kanker aan. Het gaat om de bevolkingsonderzoeken baarmoederhalskanker, borstkanker en darmkanker. Deze ziekten zijn vroeg op te sporen, nog voordat klachten ontstaan.

Aan de inhoud van deze folder is veel aandacht besteed. U kunt er geen rechten aan ontleen.

Informatie in andere talen:

U kunt deze informatie lezen in het Engels / Turks / Arabisch / Oekraïens / Russisch op:

This information is available in English at:

Bu bilgiyi Türkçe olarak şu internet sitesinde okuyabilirsiniz:

يمكنكم قراءة هذه المعلومات باللغة العربية على الموقع:

Ви можете прочитати цю інформацію українською на веб-сайті:

Вы можете прочитать эту информацию на русском языке на веб-сайте:

www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl/vertalingen

Deze folder is tot stand gekomen in samenwerking met:

bevolkingsonderzoek

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

www.rivm.nl

januari 2023

De zorg voor morgen begint vandaag